

FELELŐSSÉGTELJESEN, ALÁZATOSSÁGGAL ÉS KOMPROMISSZUMOKKAL
KORMÁNYOZNI

A 2011. novemberi Spanyolországi választások eredménye, értékelése

WESZPRÉMY LILLA

Abstract

Spanyolország a harmadik déli ország, amely a súlyos gazdasági válság hatására kormányváltáson esett át. A 2011. november 20-án megrendezésre került előrehozott választások során a konzervatívok óriási győzelmet arattak, abszolút többséget értek el. A szocialisták történelmük során ilyen kemény vereséget nem szenvedtek még el. Vajon ez a jelentős változás milyen visszhangot eredményezett az országban? Az biztos, hogy az új kormánynak aligha van ideje az ünneplésre, ugyanis az elkövetkezendő években jelentős problémákkal kell szembenéznie.

Kulcsszavak: Spanyolország, gazdasági válság, Mariano Rajoy Brey, konzervatív Néppárt (PP), Alfredo Perez Rubalcaba, Spanyol Szocialista Munkáspárt (PSOE), autonóm közösségek, José Luis Rodríguez Zapatero

*

A választásokat 2011. november 20-án tartották Spanyolországban. Hivatalosan 2012 márciusában került volna megrendezésre, a Spanyol Szocialista Munkáspárt vezetője, José Luis Rodríguez Zapatero politikai ciklusa lejártá után. Az előrehozott választások is mutatják az aktuális gazdasági helyzet súlyosságát Spanyolországban. A választások előtti hetekben történő felmérések a konzervatív Néppárt vezetőjének, Mariano Rajoy Brey-nek a győzelmét jósolták meg, a Spanyol Szocialista Munkáspárt jelöltjével, Alfredo Perez Rubalcabával szemben.

Természetesen a spanyol sajtó rengeteg cikket jelenetett meg az előrehozott választásokkal és az eredménnyel kapcsolatban. A választások utáni napokban a két legnagyobb újságot figyeltem meg, a szocialista El Paíst és a liberális El Mundot. E két napilap elegendő volt ahhoz, hogy az eredményeket és értékeléseket tisztán lássam, mivel a választásokat követő napokban rengeteg cikket jelentettek meg azzal kapcsolatban. Az El País Spanyolország legnagyobb példányszámában eladott napilapja, összesen 473.407 lappal, míg az El Mundo 383.713 példányszámot mondhat magának.¹

A választásokat november 20-án éjfélkor zárták le. A győztes a felméréseknek megfelelően a konzervatív Néppárt vezetője, Mariano Rajoy Brey lett, aki november 21-én már el is foglalhatta miniszterelnöki székét. 100 %-os feldolgozottság mellett, a konzervatív Néppárt 10.830.693, míg a Spanyol Szocialista Munkáspárt 6.973.880 szavazatot kapott. A konzervatív Néppárt összesen 186 országgyűlési képviselőt mondhat magának, amivel abszolút többséget ért el. Ezzel szemben a Spanyol Szocialista Munkáspárt 110 országgyűlési képviselőt mondhat magának, ami egy nagyon rossz eredménynek, a szocialisták teljes bukásának bizonyul („hundimiento socialista”).² A győzelmet két okra vezetik vissza a spanyol sajtóban, az aktuális gazdasági válságra, illetve a szocialista párt bukására, sikertelenségére. Az El País egyik cikkében e két ok mellett, azt is feltűntetik, hogy Rajoy lelkesedése és megfelelő programja is nagy mértékben hozzájárult ehhez a nagy győzelemhez.

Spanyolország esetében érdemes megvizsgálni a 17 autonóm közösséget és provinciáit. Van 15 közösség, ahol teljes győzelmet aratott a Néppárt, tehát a közösségen belül az összes provincia a Rajoy által vezetett párt adta voksát. Ezek az autonóm közösségek a következők: Galícia, Asztúria, Aragón, La Rioja, Valencia, Navarra, Murcia, Kanári-szigetek, Ceuta, Melilla, Extremadura, Castilla y León, Madrid, Castilla la Mancha és Kantábria. A baszkoknál különbséget fedezhetünk fel, mind a három provinciában más politikai erő győzedelmeskedett: Vizcaya a Baszk Nacionalista Párt (PNV), Guipúzcoa a spanyol koalíció (Amairu), Álava a Néppárt (PP) mellett állt ki. Katalóniában sem a Néppárt lett a vezető, három provinciájában,

¹ http://es.wikipedia.org/wiki/El_Pa%C3%ADs; és [http://es.wikipedia.org/wiki/El_Mundo_\(Espa%C3%B1a\)](http://es.wikipedia.org/wiki/El_Mundo_(Espa%C3%B1a))

² El País, CARLOS E. CUÉ, España entrega al PP todo el poder, 21/11/2011

Tarragonában, Geronában és Léridában a Katalán Nacionalista Párt (CiU), míg Barcelonában a Munkáspárt (PSOE) szerezte meg a vezető szerepet. Andalúziában majdnem sikerült teljes győzelmet elérnie a Néppártnak, csak Sevilla provinciában álltak a Munkáspárt mellé. Továbbá Rajoy az önkormányzatok szinte felét megnyerte, tehát nem lesz szüksége kormányzása alatt szövetséget alkotni bármelyik másik párttal.

Ez El País írói a Néppárt abszolút győzelmét többször is nyomatékosítják különböző jelzőkkel, mint például történelmi győzelem („historica victoria”), történelmi csúcs („techo histórico”), cáfolhatatlan győzelem („contundente victoria”), nyílt győzelem („rotunda victoria.”)³ Hangsúlyozzák, hogy a 186 országgyűlési képviselő felülmúlja mentora, Aznar eredményét 2000-ben, aki szintén abszolút többséget ért el az akkori választásokon. Ezzel ellentétben a Munkáspárttal kapcsolatban azt vehetjük észre, hogy gyakran ismétlik azt a tényt, hogy ez a legsúlyosabb vereség a Spanyol Szocialista Munkáspárt történelmében.

Szintén több cikkben is feltűntetik Rajoy eufórikus elégedettségét, örömét a győzelem pillanatában („euforia contenida”). Továbbá azt is sokan megírták, mit mondott ezekben a percekben: „Diszkrimináció, intolerancia nélkül fogok kormányozni. Senkinek nem kell aggódni. (”Gobernaré sin sectarismo. Nadie tiene que sentir inquietud”).⁴

Egy másik cikk továbbá említést tesz Rubalcaba véleményéről: „Tisztán lehet látni, a választásokat elveszítettük” (”Hemos perdido claramente las elecciones”). Azonban azt észre lehet venni, hogy az El País cikkei a hangsúlyt nem az ellenzékre, hanem Rajoyra helyezik. Ugyanez a cikk ír Rajoy politikai múltjáról, bemutatja azt. Rajoy 26 év politikai jártasságot mondhat magának, 30 éves tapasztalattal rendelkezik a nyilvános vezetésben, továbbá Pontevedra-ban 1983 és 1986 között a képviselőség elnöke volt, 1986 és 1987 között pedig a Xunta de Galicia alelnöke, illetve volt már Oktatási, Belügy- és Közigazgatásügyi miniszter, valamint 1996 és 2003 között a kormány szóvivője és alelnöke volt. Azt is hozzá tették, hogy Rajoy az előző két választáson megbukott, sőt pártján belül többször is támadás érte bizalmatlanság miatt. Ebben a cikkben röviden olvashatunk még jövőbeni feladatairól: több mint 8,5 millió nyugdíjas nyugdíját megemelni, határozni 3,1 millió közalkalmazott fizetéséről, mivel már másfél éve be vannak fagyasztva, valamint minél előbb 16 000 millió eurót megtakarítani az állami deficit 4,4 %-os csökkentése, valamint az európai kötelezettségek teljesítése céljából.⁵

Az El País honlapján megtalálható a jelentősebb nemzetközi sajtók véleményei is a spanyolországi helyzetről. A BBC utal arra, hogy Spanyolországban a 2011. november 20-án megrendezett választások, nagy mértékben a gazdasági válság által generált referendum volt. Említést tesz, hogy már jóval a lezárás előtt lehetett tudni, hogy a konzervatívok fognak győzedelmeskedni, továbbá olvasható, hogy Franco halála, azaz 1975 óta nem volt ekkora politikai győzelmük (”la derecha se encamina hacia su mayor victoria desde la muerte de Franco en 1975”). Végül megerősítették, hogy Rajoynak aligha lesz ideje győzelmének ünneplésére, ugyanis az adott gazdasági helyzet nem engedi azt meg. A Financial Times a változást spanyolországban szintén a gazdasági válsághoz, az óriási adósságokhoz kapcsolta. A Néppárt győzelme az utolsó kormányváltást jelenti az eurozónán belül- követve Írországot, Portugáliát, Görögországot és Olaszországot- a aktuális válság eredményeként (”La victoria del PP significa el último cambio de Gobierno en la eurozona –a continuación de Irlanda, Portugal, Grecia e Italia- como resultado de la crisis de deuda.”). A CNN a hangsúlyt a szavazatok átszámolásának pillanatára helyezi. Bemutatja a sötét, komor környezetet, ami Rubalcabát veszi körül, mikor már fel lehetett ismerni vereségének tényét. A CNN sem vonja kétségbe a spanyol kormány változását, mivel Spanyolország a harmadik ország, aki elveszítette kormányát az európai pénzügyi válság alatt. *The New York Times* is a gazdasági válságot hangsúlyozza a kormányváltás okaként: A spanyolok, akik harcolnak a magas munkanélküliség és a hitelek ellen, majdnem 8 éves szocialista vezetés után megválasztották a konzervatív Néppártot annak reményében, hogy ez a kormány majd megoldja a válság okozta problémákat. (”Los españoles que luchan con el alto desempleo y la presión del crédito ha emitido un veredicto sobre los casi ocho años del Gobierno socialista, y han elegido al conservador Partido Popular con la esperanza de que alivie la pena de la crisis de la deuda de Europa”). Hangsúlyozza, hogy Spanyolország a negyedik déli ország, amelyik kormányváltáson esett át az utóbbi 6 hónapban. (”el voto del domingo hace de España el cuarto país de la eurozona en el sur de Europa que ha tenido un cambio de gobierno en los últimos seis meses”).⁶

³ El País, LUIS R. AIZPEOLEA, Rajoy, a gobernar la crisis, 21/11/2011

El País, CARLOS E. CUÉ, España entrega al PP todo el poder, 21/11/2011

El País, JOSÉ MANUEL ROMERO, Rajoy supera hasta la marca de Aznar, 21/11/2011

⁴ El País, JOSÉ MANUEL ROMERO, Rajoy supera hasta la marca de Aznar, 21/11/2011

El País, CARLOS E. CUÉ, España entrega al PP todo el poder, 21/11/2011

El País, FERNANDO GAREA, Rajoy promete gobernar "sin sectarismo", 21/11/2011

⁵ El País, JOSÉ MANUEL ROMERO, Rajoy supera hasta la marca de Aznar, 21/11/2011

⁶ El País, La prensa internacional atribuye la victoria de Rajoy a la crisis, 20/11/2011

El País egyik cikkét, azért emelném ki, mert a győzelem pillanatában az új miniszterelnök által mondott tényekre helyezi a hangsúlyt. Többször idéz mondataiból: “Ígérem diszkrimináció, intolerancia nélkül fogok kormányozni, felelősségteljesen, alázatossággal és kompromisszumokkal ("Prometo gobernar sin sectarismo", "con responsabilidad", "con humildad y con compromiso"). Továbbá elhangzott, hogy senkinek nem kell aggódnia, az egyetlen ellenség a gazdasági válság ("Nadie tiene que sentir inquietud" y "el único enemigo es la crisis económica"). Rajoy hozzá tette azt is, hogy a nehéz évek után most már végre magáénak mondhat egy jelentős többséggel ("Han sido años difíciles, pero hoy podemos decir que tenemos una mayoría muy importante"). Munkatársai szerint Rajoy képes egy szilárd helyzetet teremteni, egy tehetséges politikusnak tartják. Rágalmazói szerint Rajoy győzelme csupán az adott körülményeknek köszönhető, tehát az aktuális krízishelyzet és a munkanélküliség miatt elbukott kormány miatt kapta meg az abszolút többséget.⁷

Választások esetén, nem szabad figyelmen kívül hagyni a részvétel mértékét. A 2011-es szavazáson a lakosság 71,69 %-a míg 2008-ban 73,85 %-a jelent meg, tehát idén kevesebben mentek el szavazni. A szavazástól való tartózkodás majdnem 3 %-kal nőtt, 2008-ban 26,5 %-a a lakoságnak, míg 2011-ben 29,14 % nem járult az urnához. A választások előtti hetekben az összes párt felhívta a választópolgárok figyelmét a részvétel fontosságára. Rubalcaba hozzá tette, hogy a rivális, akit le kell győzni az nem is maga a Néppárt hanem a lakosság tartózkodása a szavazás ellen (“el Rival a batir no era el PP sino la abstención”). Az érvénytelen szavazatok és az üresen hagyott szavazó cédulák száma is növekedett. Az érvénytelen szavazatok elérték az 1,25 %-ot míg az üresen hagyott cédulák értéke 1,41 %.⁸

Az El Mundo cikkeit vizsgálva a hangvételben fedeztem fel különbséget. A szocialista Munkáspárttól jelentősen negatív hangvételben beszél. Cikkeiben ugyanúgy olvasható, hogy Rajoy óriási győzelmet aratott, illetve hogy a Munkáspárt soha ilyen vereséget nem szenvedett a demokrácia éveiben. Az egyik cikk úgy kezdődik, hogy nem meglepő az előrehozott választások eredménye (“Sin sorpresas”).⁹ Ezzel ellentétben a Munkáspárt eddigi kormányzását durván leminősítik. Arról cikkeznek, hogy nem lehet semmilyen kifogást találni arra, hogy az előző pártot elutasítások érik, mivel az a kormányzási ideje alatt, csak “itta” a különböző pénzügyi segélyeket mindenféle ellenszegülés nélkül (“Y, de nuevo, no será excusa para no hacerlo el rechazo de un sector que ha bebido, sin rechistar, de las ayudas oficiales durante todo el mandato”).¹⁰ Megállapítják, hogy a Munkáspárt egy nagyon kemény büntetést kapott, nem csak Zapatero nagyon rossz vezetése miatt, hanem a párt választási kapmányát is le becsülik, mivel az a Munkáspárt a Néppárttól való félelmét sugallta, illetve inkoherens javaslatokat tartalmazott. A használt jelzők is a negatívabb hangvételt bizonyítják: leglátványosabb bukás (“hundimiento más espectacular”), nagyon kemény büntetés (“durísimo castigo”).¹¹ Továbbá az egyik cikkben az író kötelezi a Munkáspártot arra, hogy innentől kezdve hagyja kormányozni az új pártot (“Y creo que lo primero es obligar al PSOE,..., que deje gobernar al PP desde hoy mismo”). Szintén ebben a cikkben olvasható az is, hogy innentől kezdve az Európai Unió biztos lehet benne, hogy Spanyolország nem fogja folytatni azt a “karikatúrát”, ami 2004 óta jellemzi az országot. (“Hoy mismo la Unión Europea debe saber que España no va a seguir siendo la caricatura de sí misma que hemos padecido desde 2004.”).¹² A Munkáspárt vereségét indokolhatja a tartózkodások száma, azonban az El Mundóban felhívják az olvasó figyelmét, hogy a részvétel elég magas volt ahhoz, hogy reprezentatív eredményt kaphassunk, tehát ez egy demokratikus győzelem volt.

Ezzel szemben a Néppárt győzelméről igen pozitív véleményt alkot. A nagyon jó eredmény mellett ugyanis már-már biztos tényként írnak arról, hogy az új miniszterelnök, az új párt képes a súlyos helyzet megoldására Spanyolországban. Olvasható, hogy nem csak a Néppárt ért el győzelmet, hanem Spanyolország is, mivel ezután megfelelő képességű vezetés alá kerül.¹³ Az egyik cikk arra is felhívja az olvasó figyelmét, hogy ugyan kellemetlen intézkedéseket be fog vezetni az új párt, azonban ezt nem lehet elkerülni az adott súlyos gazdasági helyzetben. Tovább írja, hogy sokak által nem lesz elfogadott néhány újonnan bevezetett törvény, azonban a pártnak ezeket a lépéseket úgy kell megtennie, hogy ezeket a véleményeket nem veszi figyelembe. Rajoy által elhangzott mondatok közül idézi, hogy felelősséggel és mindenkiért fogja vezetni az országot, továbbá hogy Spanyolország és a spanyolok szolgálatát fogja képviselni (“con responsabilidad”, “para todos”, “Gobernaré al servicio de España y de los españoles.”).¹⁴

⁷ El País, FERNANDO GAREA, Rajoy promete gobernar "sin sectarismo", 21/11/2011

⁸ El País, La abstención sube un 3 %, 20/11/2011

⁹ El Mundo, Los españoles se han suamdo al cambio, 21/11/2011

¹⁰ El Mundo, CARLOS CUESTA, La mayoría necesaria, 21/11/2011

¹¹ El Mundo, Un poder sin precedentes para Rajoy, 21/11/2011

¹² El Mundo, F. JIMÉNEZ LOSTANTOS, A partir de hoy, 21/11/2011

¹³ El Mundo, CARLOS CUESTA, La mayoría necesaria, 21/11/2011

¹⁴ El Mundo, Un poder son precedentes para Rajoy, 21/11/2011

A két fő politikai hatalom mellett nem elhanyagolható két kisebb párt nagy felemelkedése sem. Nagy változást jelent Rosa Díez pártja, az UpyD (Demokrácia és a Fejlődés Egyesülete) és a Cayo Lara vezetése alatti IU (Baloldali Egyesület) eredménye, mivel politikai jelentőségük megnőtt az előző évekhez képest. Például az UpyD Madridban több választót mondhat magáénak. Az El Mundo fogalmazása szerint, a legrosszabb hír a választásokkal kapcsolatban az a spanyol koalíció (Amaiur) választói emelkedése. Elért annyi szavazatot, hogy már külön országgyűlési frakciót alakíthasson ki a Parlamentben. Főleg a baszkoknál ért el kiemelkedő eredményt. Ebben a cikkben azt is hozzá teszik, hogy az új kormány nem hagyhatja majd figyelmen kívül ennek a koalíciónak a viselkedését sem. E két párt mellett a Baszk Nacionalista Párt (PNV) is jobb eredményekkel büszkélkedhet.¹⁵

Már mint új miniszterlenök, Rajoy első bejelentése, az volt, hogy összehívja minél előbb az összes autonóm közösséget, annak érdekében, hogy közösen fontolják meg azokat a lépéseket, amelyekkel eredményesen szembenézhetnek az aktuális súlyos gazdasági helyzettel ("Convocaré inmediatamente a todas las comunidades autónomas a una reflexión compartida para afrontar y coordinar las exigencias de esta grave situación.").¹⁶

*

www.southeast-europe.org
dke@southeast-europe.org

© DKE 2011

Figyelem! Kedves kutató! Ha erre az írásra hivatkozik, vagy idézi annak egy részét, kérjük küldjön nekünk erről egy email-t a főszerkesztőnek a dke@southeast-europe.org címre. A cikket a következőképpen idézze: Weszprémy Lilla: Felelősségteljesen, alázatossággal és kompromisszumokkal kormányozni. A 2011. novemberi Spanyolországi választások eredménye, értékelése. *Délkelet-Európa – South-East Europe International Relations Quarterly*, Vol. 2. No. 7. (2011 ősz) pp 1-4.

Együttműködését köszönöm. *A főszerkesztő.*

¹⁵ El Mundo, Un poder son precedentes para Rajoy, 21/11/2011

El Mundo, Los españoles se han suamdo al cambio, 21/11/2011

¹⁶ El Mundo, CARMEN REMÍREZ DE GANUZA, „Gobernaré para que nadie se sienta excluido de la tarea común”, 21/11/2011